

Na studiach stacjonarnych, zaocznych i podyplomowych na kierunku *pedagogika* prowadzona jest specjalność o nazwie *edukacja medialna i informatyczna*. Utworzenie specjalności wynikało z potrzeby wyposażenia pedagogów w nowe kompetencje w zakresie mediów i technologii informacyjnych. W programie zreformowanej szkoły edukacja informatyczna i edukacja w zakresie technologii informacyjnych zajmuje coraz istotniejsze miejsce. Kształcimy nie tylko nauczycieli, ale również pedagogów przygotowanych do pracy we wszelkiego rodzaju instytucjach kulturalno-oświatowych i edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych, organizacjach samorządowych, komórkach Public Relations, mass mediach, wydawnictwach medialnych itp.

Studenci na podbudowie jednolitych studiów kierunkowych (pedagogika) w ramach przedmiotów kierunkowych i specjalizacyjnych, poznają zagadnienia z zakresu nauk

społecznych, nauk o poznaniu i komunikacji oraz informatyki, łącząc je z kompetencjami kreatywnego kształtowania multimedialnego środowiska informacyjnego. Studia magisterskie na specjalności *edukacja medialna i informatyczna* dają przygotowanie teoretyczno-praktyczne w zakresie wykorzystania mediów i technologii informacyjnych, ich funkcjonowania w procesach socjalizacji, edukacji i komunikowania. Przygotowują do praktycznego posługiwania się mediami i technologiami informacyjnymi, jako narzędziami pracy intelektualnej, do projektowania, realizacji i oceny przekazów multimedialnych, do świadomego odbioru i rozumienia komunikatów multimedialnych, do pojmowania i tworzenia spójnego obrazu mediów jako źródeł informacji.

Wynikiem zainteresowań naukowych i dydaktycznych zespołu było opublikowanie monografii autorstwa prof. dr hab. inż. Wielisławy Osmańskiej-Furmanek pt. *Nowe tech-*

nologie informacyjne w edukacji oraz podręcznika akademickiego autorstwa prof. dr hab. inż. Wielisławy Osmańskiej-Furmanek i mgr Jacka Jędrzyckowskiego pt. *Podstawy multimedialnych technologii informacyjnych*. Podejmowane problemy naukowe i wyniki badań były publikowane w wielu pracach naukowych w znanych periodykach krajowych i zagranicznych oraz pracach zbiorowych. Pracownicy Katedry od wielu lat współpracują z wiodącymi ośrodkami naukowymi w Polsce zajmującymi się podobną problematyką. Uczestniczą również w cyklicznych krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych poświęconych tej tematyce. Katedra jest współorganizatorem wraz z Zakładem Technologii Kształcenia UAM międzynarodowej, cyklicznej konferencji naukowej *Media a Edukacja*, która jest najważniejszą konferencją z zakresu mediów edukacyjnych w Polsce.

Justyna Lipińska

Zakład Pedagogiki Przedszkolnej

Zakład Pedagogiki Przedszkolnej wchodzi w strukturę Instytutu Pedagogiki i Psychologii. Powstał on w roku 2000 przez wyodrębnienie z Zakładu Pedagogiki Wczesnoszkolnej i Przedszkolnej. Na jego kierownika powołano dr hab. Danutę Waloszek, autorkę 13 monografii i ponad 90 artykułów dotyczących problematyki edukacji najmłodszych, członkinię trzech zespołów opiniodawczych MEN, recenzentkę pomocy i podręczników, członkinię kolegium redakcyjnego dwóch czasopism pedagogicznych o zasięgu ogólnopolskim.

W Zakładzie zatrudnionych jest dwóch etatowych pracowników: mgr Anetta Soroka,

autorka 5 artykułów i mgr Agnieszka Olczak, rozpoczynająca pracę naukowo-dydaktyczną. Pracownicy zakładu organizują otwarte spotkania dyskusyjne dla nauczycieli, uczestniczą w kreowaniu zmian w wychowaniu przedszkolnym. Danuta Waloszek jest autorką koncepcji edukacji dzieci, zalecanej nauczycielom przez MEN, pakietu diagnozującego postępy dzieci, który od pięciu lat jest szeroko stosowany w kraju – obecnie realizowana jest piąta jego edycja.

Zainicjowano też długofalowe badania na temat: *Dzieciństwo – edukacja – tożsamość*, które zakończy monografia. Odbłyły się dwie

ogólnopolskie debaty naukowo-społeczne, prowadzone przez D. Waloszek: *Nowe Stulecie – Dziecko* – październik 2000 r. i *Szanse edukacyjne młodego pokolenia ze środowisk wiejskich* – czerwiec 2001 r.

W planach pracy na rok akad. 2001/2002 przewidziano: kontynuację badań nad warunkami nabywania tożsamości przez dzieci; opracowanie czterech zeszytów problemowych dla nauczycieli przedszkoli i skryptu dla studentów; udział w kreowaniu praktyki edukacyjnej.

Danuta Waloszek

Nowe stulecie – dziecko. Debata naukowo-społeczna

Ogólnopolska debata zorganizowana przez pracowników Zakładu Pedagogiki Przedszkolnej UZ i ODN w Zielonej Górze koncentrowała się tematycznie na problemach dzieci wskazanych w początkach wieku przez Ellen Key jako ważnych do rozwiązania w wieku dwudziestym. Próbowano w ciągu trzech dni debaty wypunktować najważniejsze kwestie konieczne do wyjaśnienia w takich obszarach jak: prawo dziecka do wyboru rodziców, praca kobiet, uchylanie się od macierzyństwa, wychowanie, szkoła przyszłości, praca i osamotnienie, przestępczość dzie-

ci, nauka religii. Konferencja zgromadziła autorytety filozoficzne takie jak: prof. Z. Cackowski, ks. prof. Z. Marek; psychologiczne – prof. M. Kielar-Turska, M. Łopatkowa; pedagogiczne – prof. C. Banach, W. Dykcik, K. Ferencz, H. Cudak, B. Śliwerski, T. Pilch, M. Szymanski, E. Hajduk, W. Pasterniak, T. Mróz, T. Frąckowiak, J. Zwiernik i socjolog I. Machaj. Ogółem w debacie uczestniczyło ponad czterystu pracowników wyższych uczelni, nauczycieli, samorządowców, słuchaczy seminarium duchownego w Paradyżu, przedstawiciele

służby zdrowia, policji i organizacji społecznych zajmujących się dzieckiem.

Nowatorska forma debaty przyczyniła się do żywej wymiany poglądów, gorącej dyskusji wprost na sali, jak i umożliwiła wypowiedzi w postaci pytań, wątpliwości oraz propozycji na przygotowanych tablicach. Ciekawe wystąpienia, przebieg dyskusji jak i rejestr wypowiedzi graficznych zawarto w wydanej przez ODN w Zielonej Górze ponad 500 stronicowej książce *Nowe stulecie – dziecko* pod redakcją Danuty Waloszek.

Danuta Waloszek

Szanse edukacyjne młodego pokolenia ze środowisk wiejskich. Debata społeczno-naukowa

Szanse edukacyjne młodego pokolenia są cechą każdego społeczeństwa, które się rozwija i odtwarza, są też cechą konstytutywną naszego społeczeństwa. Znajdują swe odzwierciedlenie w dokumentach państwowych, takich jak *Konstytucja*, *Deklaracja Praw*

Człowieka, *Watykańska Karta Rodziny*, *Konwencja o Prawach Dziecka*. We wszystkich zapisano prawo do edukacji na miarę zdolności i potrzeb oraz implicite obowiązek organizowania przez państwo, społeczeństwo zróżnicowanych form edukacyjnych. Wybór

pozostawia się człowiekowi. Dostrzeganie szans rozwoju dla siebie i dla społeczeństwa wydaje się być zasadniczą kompetencją młodych ludzi początku XXI wieku.

Zorganizowana przez Urząd Marszałkowski i Wyższą Szkołę Pedagogiczną TK 18-19

czerwca br. w Zielonej Górze debata społeczno-naukowa była próbą zebrania poglądów ludzi nauki, samorządów, szkół, władz oświatowych na kwestie SZANS edukacyjnych młodego pokolenia ze środowisk wiejskich. Debatę poprzedzono badaniami diagnostycznymi wybranych sześciu popegeerowskich gmin woj. lubuskiego (6-7 wsi z gminy, oraz w zależności od liczby jej mieszkańców – losowo wybrano od 5 do 10/15 rodzin). Wyniki sondażu zawarto w dwóch raportach: autorstwa D. Waloszek – *Szanse edukacyjne młodego pokolenia ze środowisk wiejskich. Dokument czasu przemian* oraz F. Pastwy – *Sytuacja społeczno-ekonomiczna mieszkańców wsi*.

Debata zgromadziła wielu przedstawicieli nauki, między innymi PT prof.: C. Banacha i M. Szymańskiego z AP w Krakowie, T. Pilcha i A. Łuczaka z UW w Warszawie, K. Ferenz z UZ w Zielonej Górze. Bezpośredni udział wzięli też posłowie i senatorowie RP w osobach J. Danielak i Z. Piwońskiego. Kancelarię Prezydenta RP reprezentował R. Smoleń. Efektem debaty jest przy-

FOT. ALBINA FILA

UCZESTNICY DEBATY

gotowana do druku książka pod roboczym tytułem *Na poboczu zmian czyli o szansach*

młodych ludzi ze wsi popegeerowskiej pod redakcją Danuty Waloszek.

Danuta Waloszek

25 lat minęło...

Rozmowa z prof. dr. hab. Wojciechem Pasternikiem

Panie Profesorze, właśnie 31 grudnia 2001 roku minęło 25 lat ukazywania się czasopiisma naukowego „Dydaktyka Literatury”, którego redaktorem jest Pan od samego początku, tj. od roku 1976. Jak Pan wspomina ten czas?

- Wspominam te lata przede wszystkim jako czas intensywnej pracy, licznych trudności, ale też sukcesów Redakcji i Autorów współpracujących z pismem. Do tego grona zaliczyć można, co uważam za duży sukces, wielu wybitnych uczonych, w tym członków rzeczywistych Polskiej Akademii Nauk, np.: prof. Wincentego Danka, prof. Franciszka Gruczę, prof. Czesława Hernasa, prof. Jana Kulpe, prof. Tadeusza Lewowickiego, prof. Wincentego Okonia, prof. Andrzeja Szyszko-Bohusza, prof. Jerzego Topolskiego, prof. Jana Trzynadłowskiego, prof. Zofię Zdybicką, prof. Stanisława Wielgusa i wielu innych. Na przestrzeni lat zmieniał się nie tylko skład Redakcji, ale też kształtował i nieustannie doskonalił profil pisma. Do tej pory ukazało się 21 tomów, zaś 22 tom „Dydaktyki Litera-

tury” obecnie jest w drukarni.

Które momenty utkwiły najbardziej w Pańskiej pamięci?

- Moment narodzin pisma i niezwykła życzliwość ówczesnego Rektora prof. dra hab. Jana Wąsickiego oraz sprzyjanie obecnych władz Instytutu, Dziekańskich i Rektorskich. Były też momenty trudne – nieustanne widmo likwidacji rocznika, co wiązało się z brakiem pieniędzy na publikację.

A jak określiliby Pan Profesor formułę pisma?

- Jest ona bardzo szeroka. Jest to bowiem miejsce spotkań ludzi o różnych poglądach i chcemy, żeby tak pozostało. „Dydaktyka Literatury” to rocznik interdyscyplinarny, pluralistyczny i holistyczny zarazem, w którym staramy się ukazywać problemy dydaktyki literatury w możliwie najszerszym aspekcie, o którym prof. Wincenty Okoń tak pisał: „Rzecz to ważna, że reprezentowana przez redakcję czasopisma dydaktyka literatury ma ambicję być nauką o wychowaniu przez lite-

ratę piękną. [...] Takim prawdziwym centrum badań nad dydaktyką kształcenia przez literaturę piękną stało się natomiast środowisko zielonogórskie, skupione wokół „Dydaktyki Literatury”. Zajmuje się ono już nie tradycyjną metodyką nauczania literatury, lecz dydaktyką tego przedmiotu, a więc nauką badającą zjawiska odnoszące się do kształcenia i wychowania młodzieży przez literaturę piękną” („Dydaktyka Literatury” 2000, t. XX, s. 10.).

Czego by sobie Pan Profesor życzył?

- Poszerzenia grona współpracowników o wybitnych uczonych, życzliwości władz Uniwersytetu, skromnego pomieszczenia na Redakcję i uznania czytelników dla redaktorów i autorów pisma.

Życzymy sukcesów, wszelakiej pomyślności, realizacji zamierzeń i planów oraz wielu usatysfakcjonowanych czytelników. Dziękuję za rozmowę.

rozmawiała Pola Kuleczka

Razem ze szkołą lub wspólnie z nauczycielami

Od trzech lat zespół pracowników Instytutu Pedagogiki i Psychologii pod kierunkiem dr Inetty Nowosad poszukuje nowych, doskonalszych form przygotowania studentów do pracy w zawodzie nauczyciela. Nie jest to właściwie rzecz nowa, choć ze względu na zmieniające się uwarunkowania pracy w szkole – konieczna. Wychodząc z takiego założenia podjęto współpracę z dyrekcją SP nr

14 w Zielonej Górze. Wspólnie organizowane seminaria miały na celu, z jednej strony zbliżenie obu środowisk i poznanie aktualnych problemów szkolnych, z drugiej zaś służyły wypracowaniu sposobów radzenia sobie z nimi, by w efekcie lepiej i „na bieżąco” przygotowywać studentów do pracy w szkole.

Ocena nauczycieli była prosta: uczelnie świetnie przygotowują do pracy dydaktycznej,

gorzej do wychowawczej, zaś wcale do współpracy z rodzicami uczniów. Wszystkie z wyżej wymienionych obszarów w równej mierze są akcentowane w pracy zawodowej. Słowa te przyjęliśmy jako wyzwanie motywujące do pracy łączącej wiedzę i doświadczenie osób bezpośrednio związanych z problemami wychowania i edukacji; dwa punkty widzenia: ludzi nauki – pracowników Uni-

wersytetu Zielonogórskiego oraz z praktyków – najbliższych kreatorów rzeczywistości oświatowej.

Przedmiotem realizowanych wspólnie badań były rodzicielskie oczekiwania wobec szkoły, formy współpracy z nauczycielami, a także pośrednio wyrażane aspiracje edu-

cyjne, które stały się podstawą do opracowania wizji nowej roli nauczyciela i szkoły, jak również metod i projektów działań wspierających, nastawionych na odrodzenie społeczeństwa obywatelskiego. Teoretyczną płaszczyzną odniesień było bowiem współczesne rozumienie społeczeństwa obywatelskiego,

LUPO

W marcu 2001 Instytut Pedagogiki i Psychologii WSP rozpoczął współpracę z Wojewódzką Komendą Policji w Gorzowie Wielkopolskim, celem przeprowadzenia badań diagnostycznych w zakresie poczucia bezpieczeństwa ludności cywilnej w województwie lubuskim. Badaniem zostali objęci uczniowie szkół podstawowych, gimnazjów, szkół średnich, dyrektorzy tych placówek, władze gminne oraz społeczność lokalna. Badacze w czteroosobowych zespołach udali się do 16 wybranych miejscowości województwa, gdzie przeprowadzili badania ankietowe. Kryterium doboru badanych środowisk była likwidacja małych posterunków policji w tychże miejscowościach. Zgromadzony materiał empi-

ryczny przedstawiono w formie raportu zaprezentowanego podczas spotkania medialnego z udziałem władz administracyjnych, uczelnianych i policji. Wnioski z badań posłużyły jako wytyczne do opracowania programu w zakresie bezpieczeństwa, który będzie realizowany w marcu bieżącego roku jako element wspomagający projekt LUPO opracowany przez Komendę Wojewódzką Policji. Za cel nadrzędny stawia się tu bezpieczeństwo najmłodszych dzieci szkolnych. Do współpracy, jako wolontariusze, zostali zaangażowani studenci. Planowane jest rozszerzenie działań na obszar całego województwa lubuskiego.

Arkadiusz Żukiewicz

Mass media i praktyka

Ekspansja mediów elektronicznych w naszym codziennym życiu jest w chwili obecnej tak oczywistym i ważnym faktem, że wiedza o mediach staje się niezbędna w edukacji na poziomie akademickim. W programach kształcenia na animacji społeczno-kulturalnej (dawniej pedagogika kulturalno-oświatowa) prawie od samego początku istnienia kierunku przewidywano przedmiot – *środki masowego przekazu w wychowaniu i upowszechnianiu kultury*. Realizacji tego przedmiotu przyświecają dwa cele: pierwszy – to wykształcenie

świadomych odbiorców mass mediów, znających język i naturę tych środków, „rozumiejących” media, przygotowanych do ich krytycznego odbioru, traktujących je jako źródło alternatywnego kształcenia (właściwie samo-kształcenia); drugi – wiąże się z chęcią wyposażenia studentów w wiedzę i umiejętności nadawcy komunikatów medialnych. Nie trzeba dużej wyobraźni, by zrozumieć, że przyszły pracownik kultury prędzej czy później przed takim zadaniem stanie. Osiąganie pierwszego celu odbywa się w sposób trady-

cyjny, typowy dla kształcenia akademickiego, w którym dominują zajęcia teoretyczne nad praktycznymi. Studenci poznają teoretyczne ujęcia mediów (od Mc Luhana po postmodernizm), modele komunikowania masowego, miejsce i funkcje mediów w strukturze społecznej oraz historię i specyfikę podstawowych środków przekazu. Ta część zajęć bywa jedynie uzupełniana analizą konkretnych przekazów (teksty prasowe, telewizyjne itd.) oraz projektowaniem potencjalnych kampanii politycznych lub reklamowych. Druga część

w którym rodzice jako pokolenie przetwarzające i tworzące dorobek kulturowy i społeczny są znaczącym partnerem dla pracowników instytucji wychowawczych. Zatem jako partnerzy szkolnego wychowania rodzice mogą brać udział w szczególnym rodzaju interakcji, którą niewątpliwie jest współpraca z nauczycielami, czego efektem jest praca zbiorowa: *Nauczyciele i rodzice. Współpraca w wychowaniu* pod redakcją Inetty Nowosad. Intencją niniejszego opracowania było przedstawienie możliwości zaistnienia współpracy nauczycieli i rodziców w szkole. Pragniemy również by publikacja została potraktowana jako zaproszenie do dalszej wymiany myśli, doświadczeń, czy też pewnego rodzaju wizji mogących wpłynąć na doskonalenie obszaru pracy w szkole, w której spotykają się rodzice i nauczyciele.

Inetta Nowosad

zajęć wymaga opuszczenia murów uczelni. Studenci odwiedzają redakcje lokalnych mediów (w ubiegłym roku byliśmy również w Poznaniu w redakcji TVP3), gdzie mogą obserwować pracę dziennikarzy i możliwości nowoczesnego sprzętu. W ramach zajęć piszą

też artykuły prasowe oraz scenariusze audycji radiowych i telewizyjnych, które są analizowane i oceniane przy udziale profesjonalistów. W tym roku chcielibyśmy podjąć próbę realizacji najbardziej udanych pomysłów. Praktyczne działania stanowią dla studentów

pewną odmianę, wyzwalają aktywność i rozwijają wyobraźnię pozwalając jednocześnie na bardziej dogłębne wejście w świat mass mediów.

Jolanta Kostecka

Roztańczeni studenci

Wyraźne ożywienie działalności artystycznej odnotować można wśród studentów animacji społeczno-kulturalnej na specjalności artystycznej *taniec*, w Zakładzie Pedagogiki Kulturalno-Oświatowej kierowanym przez prof. dra hab. Józefa Kargula. Za sprawą działalności dydaktycznej i pozadydaktycznej mgra Filipa Czeszyka i mgra Pawła Matysika studenci mają dostęp do szerokiej oferty w zakresie technik tańca współczesnego takich jak: modern, jazz, improwizacja, kontakt improwizacja, hip-hop, afro, choreoterapia, kompozycja tańca.

Organizowane projekty sceniczne i warsztaty tańca z wybitnymi pedagogami z kraju i z zagranicy cieszą się wśród studentów coraz większą popularnością. Specjalność staje się popularna nie tylko w Zielonej Górze, ale także w kraju i za granicą, m.in. dzięki działalności studenckich zespołów:

- grupy tańca współczesnego – kierującej się w rejony poszukiwań artystycznych umożliwiających odnajdywanie nowych form wyrazu i wrażliwości dla tworzących ją tancerzy. Grupa była oklaskiwana na wielu ogólnopolskich i międzynarodowych festiwalach teatrów tańca m.in. Dance Explosion 1999, 2000, 2001, na Bałtyckim Uniwersytecie Tańca – Gdańsk 2001 i Międzynarodowych Prezentacjach Form Tanecznych – Kalisz 2001;
- formacji tańca nowoczesnego „PAMP” – zajmującej się tańcem jazzowym, hip-hop, a także sięgającej do afrykańskich korzeni tych technik.

Największe dotychczasowe osiągnięcia zespołu to zdobyty dwukrotnie tytuł II Wicemistrzów Polski w tańcu hip-hop w latach 2000-2001, związane z nimi nominacje do kadry narodowej na Mistrzostwa Świata i Europy, V finałowe miejsce Mistrzów Świata w tańcu hip-hop w Portoroż na Słoweni, VI miejsce w Mistrzostwach Europy w Bremerhaven w Niemczech. Grupa ma na swoim koncie udział w Festiwalu Piosenki Polskiej w Opolu w 2000 roku, a także videoclip nagrany dla popularnej stacji telewizyjnej. Choreografowie zespołów nieustannie dbają o dostarczenie studentom nowych bodź-

FOT. WIOLETTA KORBANEK

ców artystycznych, co niewątpliwie przyczynia się do szybkiego rozwoju artystycznego

i pedagogicznego „roztańczonych studentów” Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Małgorzata Olejarz

V uroczyste wręczenie dyplomów Absolwentom Pedagogiki Opiekuńczej i Terapeutycznej

Naukowe Koło Pedagogiki Opiekuńczej działające przy Zakładzie Pedagogiki Opiekuńczej i Specjalnej Szkoły Nauk Humanistycznych i Społecznych Uniwersytetu Zie-

lonogórskiego zorganizowało 9 stycznia 2002 roku V uroczyste wręczenie dyplomów absolwentom PO i PT. Swoją obecnością uroczystość uświetnili prorektor Szkoły Nauk

Humanistycznych i Społecznych dr hab. Zdzisław Wołk, prof. UZ, dziekan Wydziału Nauk Pedagogicznych i Społecznych dr hab. inż. Wielisława Osmańska-Furmanek, prof. UZ,